DÖNEM : VIII CİLT : 5 TOPLANTI : 1

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Altmış ikinci Birleşim

21 V 1947 Çarşamba

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	198
2. — Sorular	198
3. — Havale edilen kâğıtlar	198
4. — Görüşülen işler	199
1. — Bolu Milletvekili Lûtfi Gören'in, İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun muaddel 116 ve 140 ncı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 1562 sayılı Kanunun değiştirilmesi hakkında kanun teklifiyle İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun değişik 116 ve 140 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (2/26, 1/136)	199
2. — Bolu Milletvekili Lûtfi Gören'in, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının yorumlanmasına dair önergesi ve Bütçe Komisyonu raporu (4/21)	199:200
3. — Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki Kanuna ek (2/10), Çorum Milletvekili Necdet Yücer'in, 4888 sayılı Kanuna ek (2/19) sayılı kanun teklifleriyle Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesi hakkında (1/49) sayılı kanun tasarısı ve Tarım, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları	200:201,201,202:205
4. — Urfa Milletvekili Razi Soyer'in, Guleman Kromlarını keşfeden Abdullah Hüsrev Guleman'a ikramiye verilmesi hakkında kanun teklifi ve Ekonomi ve Bütçe Komisyonları raporları (2/27)	201

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci Oturum

Niğde Milletvekili Hüseyin Ulusoy'un, İş Kanununun uygulanması ve tarım işçileri hakkındaki sözlü sorusuna Çalışma Bakanı Dr. Sadi Irmak cevap verdi.

Danıştayda açık bulunan üç üyelik seçimi için oylar toplandıktan sonra Birleşime araverildi.

İkinci Oturum

Danıştayda açık bulunan üyeliklere Arif Onan, Cemal Yorulmaz, ve İbrahim Senil'in seçildikleri bildirildi.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanunda değişiklik yapan 4598 ve 4988 sayılı Kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının birinci görüşülmesi bitirildi.

Gündemde görüşülecek başka iş kalmadığından 21 . V . 1947 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkanvekili	Kâtip	Kâtip
Bingöl	Kocali	Rize
F. F. Düşünsel	*S. Pek*	*Dr. F. Kurtuluş*

2. — SORULAR

1. — Samsun Milletvekili Cemil Bilsel'in, hava seferlerinin düzenlenmesi hususunda Hükümetçe ne düşünüldüğünün bildirilmesi hakkındaki sözlü sorusu Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir.

3. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — Konsolosluk kanunu tasarısı (1/185) (Ulaştırma, Millî Savunma, Ticaret, Maliye, Bütçe Adalet ve Dışişleri Komisyonlarına);

2. — Uyuşturucu maddeler hakkındaki Lâhey, Cenevre ve Bangkok Anlaşma, Sözleşme ve Protokollerini değiştiren Protokolün onanmasına dair kanun tasarısı (1/186) (Dışişleri, Tarım ve Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonlarına);

3. — Türkiye ile İtalya arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı (1/187) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

Teklif

4. — Bolu Milletvekili Lûtfi Gören'in, Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 19 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/45) (Millî Savunma, Maliye ve Bütçe Komisyonlarına);

Raporlar

5. — Beden Terbiyesi Kanununa ek 4047 sayılı Kanunun geçici birinci maddesi hükmünün 1947 yılı sonuna kadar uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Bütçe Komisyonları raporları (1/111) (Gündeme);

6. — Denizaltı sınıfı mensuplarına verilecek zamlar ve tazminler hakkındaki kanunun 4145 sayılı Kanunla değiştirilen 2 nci maddesinin (C) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Bütçe Komisyonları raporları (1/129) (Gündeme);

7. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 1042 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Ulaştırma ve Bütçe Komisyonları raporları (1/163) (Gündeme);

8. — Kadastro ve Tapu Tahriri hakkındaki 2613 sayılı Kanunun 43 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Adalet ve Bütçe Komisyonları raporları (1/68) (Gündeme);

9. — Askerî Hastabakıcı Hemşireler hakkındaki 3433 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Millî Savunma ve Bütçe Komisyonları raporları (1/119) (Gündeme).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15

BAŞKAN — Tevfik Fkret Sılay

KÂTİPLER : Necmeddin Sahir Sılan (Tunceli), Dr. Fahri Kurtuluş (Rize)

BAŞKAN — Oturum açılmıştır.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Bolu Milletvekili Lûtfi Gören'in, İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun muaddel 116 ve 140 ncı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 1562 sayılı Kanunun değiştirilmesi hakkında kanun teklifiyle İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun değişik 116 ve 140 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (2/26, 1/136) [1]

BAŞKAN — İkinci müzakeresidir. Birinci maddeyi arzediyorum.

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun değişik 116 ve 140 ncı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun

MADDE 1. — İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun değişik 116 ve 140 ncı maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 116. — Genel Meclis üyelerine müzakerelerin devamı süresince günde 12 liradan 18 liraya kadar ödenek ve 80 lira aylık aslı üzerinden yolluk verilir.

Madde 140. — İl Daimî Komisyonları üyelerine, Genel Meclis kararıyle 250 liradan 350 liraya kadar aylık ödenek verilir. İl Daimî Komisyon üyeleri Genel Meclisin toplantısı zamanında yalnız üyelik ödeneği alırlar. Kendilerine ayrıca Daimî Komisyon ödeneği verilmez. 4178 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 3 ncü fıkrası hükmü bu ödenekler hakkında uygulanmaz.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 2345 sayılı Kanun kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Tasarının kanunluğu kabul edilmiştir.

2. — Bolu Milletvekili Lûtfi Gören'in, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının yorumlanmasına dair önergesi ve Bütçe Komisyonu raporu (4/21) [1]

BAŞKAN — Tasarının ikinci müzakeresidir. Birinci maddeyi arzediyorum.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanunda değişiklik yapan 4598 ve 4988 sayılı Kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — 21 . VI . 1944 tarihli ve 4598

[1] *Birinci görüşülmesi 59 ncu Birleşim tutanağındadır.*

[1] *Birinci görüşülmesi 61 nci Birleşim tutanağındadır.*

sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

A) Aylıklı ve ücretli memurlara (Açık aylığı alanlar dâhil) her çocuk için 10 lira aylık çocuk zammı verilir.

Medeni kanun hükümlerine göre memur tarafından evlât edinilmiş çocuklar ile memurun inak etmekte olduğu üvey çocuklara da çocuk zammı verilir. Ana ve babanın her ikisi de memur ise çocuk zammı babasına verilir.

Evlât edinilen çocukların öz baba ve analarına bu zam verilmez.

B) Aşağıdaki çocuklar için zam verilmez:

1. Evlenen erkek ve kız çocuklar;

2. On dokuz yaşını dolduran erkek, yirmi beş yaşını dolduran kız çocuklar (19 yaşını bitirdiği halde yüksek tahsile devam etmekte bulunan erkek çocuklar için 25 yaşını geçmemek üzere tahsillerini tamamlaymcaya kadar bu zammın verilmesine devam olunur).

3. Özel veya Tüzel kişilerden aylık veya gündelik alan çocuklar.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Maddeyi oya arzediyorum. Kabul edenler işaret buyursun... Etmiyenler... Madde Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Medeni kanun hükümlerine göre evlât edinilmiş çocuklar için bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce ödenen çocuk zamları geri alınmaz.

BAŞKAN — Maddeyi oya arzediyorum. Kabul edenler işaret buyursun... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 28 . XII . 1946 tarihli ve 4988 sayılı Kanunun 5 nci maddesi kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Maddeyi oya arzediyorum. Kabul edenler işaret buyursun... Etmiyenler.... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oya arzediyorum. Kabul edenler işaret buyursun... Etmiyenler.... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oya arzediyorum. Kabul edenler işaret buyursun... Etmiyenler.... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oya arzediyorum. Kabul edenler işaret buyursun... Etmiyenler ... Tasarının kanunluğu kabul edilmiştir.

3. — Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki Kanuna ek (2/10), Çorum Milletvekili Necdet Yücer'in 4888 sayılı Kanuna ek (2/19) sayılı kanun teklifleriyle Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesi hakkında (1/49) sayılı kanun tasarısı ve Tarım, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları [1]

BAŞKAN — Tasarının tümü hakkında mütalâa var mı?

SİNAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Sayın arkadaşlar; bu teklifi yapmaklığıma sebep olan vaziyet, bu 360 milyon vergiden yalnız geriye 20 milyon lirası kalmış ve o da mümteniüttahsil bir hale gelmiştir. Daireyi intihabiyemi ve diğer bu daireye civar olan yerleri dolaşırken halkın, geri kalan bu parayı veremiyeceklerini yakınen anladım. Halkın bu yüzden çok ıstırap çekmekte olduklarını ve Maliyenin artık bu vergiyi tahsil edemiyecek bir hale gelmiş olduğunu gördüğümden dolayıdır ki bu teklifi yaparak huzuruâlinize gelmiş bulunuyorum.

Bu teklifimi yaptıktan ve birinci komisyonda ittifakla kabul edildikten sonra benim tasarıma aynı şekilde iltihak eden arkadaşım Necdet Bey de bana yardım için aynı şekilde bir teklifle üç ay sonra gelmiş bulunuyor. Bu tasarıyı kabul etmek için tehalük gösteren bütün arkadaşlarıma buradan teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Arkadaşlar, bu teklifimi yaptıktan bugüne kadar tam 8 ay geçmiş bulunuyor. Bunun için bu teklifimin ivedilikle müzakere edilmesi lâzımgeldiği kanaatındayım. Teklifim 9 ncu ayda yayapılmıştı ve bugün de 5 nci ayı aşağı yukarı doldurmuş bulunuyoruz. Bunun için lûtfen ivedilikle bu kanunun müzakeresini kabul buyuracak olursanız, bu suretle kabul edildiği takdirde zavallı, borçlarını kısmen vermiş fakat geri tarafını veremiyecek olan biçare köylülerimizi biran evvel sevindirmiş olursunuz.

Kıymetli oyunuza bunu arzederken lûtfen kabul etmenizi de istirham etmeği kendim için bir borç bilirim.

---

[1] *130 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.*

BAŞKAN — Tasarının tümü hakkında mütalâa var mı? Maddelere geçilmesini oyunuza sunuyorum: Kabul edenler işaret buyursunlar ... Kabul Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Bir önerge var onu arzediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arzettiğim sebeplere binaen teklifimin ivedilikle müzakeresini Kamutayın Yüksek oyuna arzına müsaadelerini dilerim.

Seyhan Milletvekili
Sinan Tekelioğlu

BAŞKAN — Efendim, Tarım Komisyonu raporunda da ivedilikle müzakeresi teklif ediliyor. İvedilikle müzakeresini oyunuza arzediyorum.

Kabul edenler ... Etmiyenler ... İvedilikle müzakeresi kabul edilmiştir.

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının silinmesi hakkında kanun

MADDE 1. — 26 . IV . 1944 tarih ve 4553 sayılı Kanun gereğince salınan Toprak Mahsulleri Vergisinden henüz tahsil edilmemiş bulunan artıklar, her türlü cezalariyle birlikte, silinmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında mütalâa var mı? Maddeyi oyunuza arzediyorum. Kabul buyuranlar lûtfen işaret buyursun... Etmiyenler ... Madde kabul edilmiştir.

MADDDE 2. — 4553 sayılı Kanunun 43 ncü ve geçici 4 ncü ve 4840 sayılı Kanunun 1 nci maddesi hükümlerinden faydalanması gerekenlerin hakları saklı kalmamak üzere Toprak Mahsulleri Vergisine ilişkin hükümler kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında mütalâa var mı? Maddeyi oyunuza arzediyorum. Kabul buyuranlar lûtfen işaret buyursun... Etmiyenler ... Madde kabul olunmuştur.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza arzediyorum. Kabul edenler ... lûtfen işaret buyursun ... Etmiyenler ... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza arzediyorum. Kabul edenler ... lûtfen işaret buyursun ... Etmiyenler ... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü açık oya arzediyorum.

4. — Urfa Milletvekili Razi Soyer'in, Güleman Kromlarını keşfeden Abdullah Hüsrev Guleman'a ikramiye verilmesi hakkında kanun teklifi ve Ekonomi ve Bütçe Komisyonları raporları (2/27) [1]

BAŞKAN — Tasarının tümü hakkında mütalâa var mı? Maddelere geçilmesini oyunuza arzediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Guleman Kromlarını keşfeden Yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Guleman'a ikramiye verilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — Guleman Krom madenini keşfetmiş olan Yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Guleman'a 4268 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi hükümleri dairesinde bir ikramiye verilir.

BAŞKAN — Madde hakkında mütalâa var mı? Maddeyi oyunuza arzediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza arzediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının birinci müzakeresi bitmiştir.

Açık oya arzedilen tasarıya oy vermiyen var mı?...

Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının silinmesi hakkındaki kanun tasarısına (302) oy verilmiştir. Muamele tamamdır. Kanun (302) oy ile kabul edilmiştir.

Gündemde görüşülecek başka madde kalmamıştır. Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere oturuma son veriyorum.

Kapanma saati : 15,25

---

[1] *129 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.*

DÜZELTİŞ

59 ncu Birleşim tutanağında aşağıdaki düzeltiş yapılacaktır:

Sahife	Sütün	Satır	Yanlış	Dağru
177	1	18	Kabul edilmiştir.	Kabul edilmemiştir.

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının silinmesi hakkındaki kanuna verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı	:	465
Oyverenler	:	302
Kabul edenler	:	302
Oya katılmıyanlar	:	163
Reddedenler	:	0
Çekinserler	:	0
Açık Milletvekillikleri	:	0

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Gl. Sadık Aldoğan
Mehmet Aşkar
Hazim Bozca
Şahin Lâçin
Kemal Özçoban
Dr. Cemal Tunca
Ahmed Veziroğlu

AĞRI
Müştak Aktan
Ahmet Alpaslan

AMASYA
Ahmet Eymir
Zeki Tarhan
Ali Kemal Yiğitoğlu

ANKARA
Naki Cevad Akkerman
Mebrure Aksoley
Hilmi Atlıoğlu
İbrahim Rauf Ayaşlı
Avni Refik Bekman
Raşit Börekçi
Arif Çubukcu
Muammer Eriş
İhsan Ezğü
Cevdet Gölet
Mümtaz Ökmen
Fakihe Öymen
Gl. Naci Tınaz

ANTALYA
Numan Aksoy
Niyazi Aksu
Dr. Galip Kahraman
Mustafa Korkut

AYDIN
Neşet Akkor
Gl. Refet Alpman
Emin Arkayın
Dr. Mazhar Germen
Nuri Göktepe

BALIKESİR
Abdi Ağabeyoğlu
Fuat Bilal
Orgl. İzzeddin Çalışlar
Hacim Çarıklı
Eminittin Çeliköz
Gl. Kâzım Özalp
Fahrettin Tiritoğlu
İsmail Hakkı Uzunçarşılı

BİLECİK
Dr. Muhlis Suner

BİTLİS
Arif Özdemir

BOLU
Hasan Şükrü Adal
Hasan Cemil Çambel
Lûtfi Gören
Cemil Özçağlar
Celâl Sait Siren

BURDUR
Ahmet Ali Çınar
Dr. M. Şerif Korkut

BURSA
Atıf Akgüç
Zehra Budunç
Fahri Bük
Aziz Duru
Ahmed Münir Erhan
Mustafa Fehmi Gerçeker
Cemil Öz
Faik Yılmazipek

ÇANAKKALE
Hüseyin Bingül
Niyazi Çıtakoğlu
Behçet Gökçen
Ali Rıza Kırsever
Nurettin Ünen

ÇANKIRI
Dr. Akif Arkan
Rifat Dolunay
Gl. Zeki Soydemir
Ahmet İhsan Zeyneloğlu

ÇORUH
Ali Rıza Erem
Atıf Tüzün

ÇORUM
Naim Atalay
Münir Çağrı
İsmet Eker
Hasene Ilgaz
Necdet Yücer

DENİZLİ
Reşad Aydınlı
Cemil Çalgüner
Naili Küçüka
Kemal Cemal Öncel

DİYARBAKIR
Feyzi Kalfagil
Osman Ocak

EDİRNE
Mehmet E. Ağaoğulları
Fethi Erimçağ
Mahmut N. Gündüzalp
Dr. Bahattin Öğütmen
Mehmet Öktem

ELÂZIĞ
Fuad Ağralı

Mustafa Arpacı
Fahri Karakaya
Hasan Kişioğlu
Dr. İbrahim T. Öngören

ERZİNCAN

Ziya Ağca
Behçet Kemal Çağlar
Abdülhak Fırat
Sabit Sağıroğlu

ERZURUM

Eyüp Sabri Akgöl
Salim Altuğ
Mesut Çankaya
Nafiz Dumlu
Münir Hüsrev Göle
Kemalettin Kamu
Gl. Vehbi Kocagüney

ESKİŞEHİR

Ahmet Oğuz
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB

Ömer Asım Aksoy
Cemil Alevli
Gl. Aşir Atlı
Cemil Said Barlas
Dr. Muzaffer Canbolat
Bekir Kaleli

GİRESUN

Münir Akkaya
Kâzım Okay
İsmail Sabuncu
Ahmed Ulus
Dr. Galip K. Zaimoğlu

GÜMÜŞANE

Şevket Erdoğan
Şükrü Sökmensüer
Tahsin Tüzün
Ahmet Kemal Varınca

HATAY

Gl. Eyup Durukan
Hasan Mursaloğlu

İÇEL

Haydar Aslan
Halil Atalay
Salih İnankur
Refik Koraltan

İSPARTA

Sait Köksal
Şevki Yalvaç

İSTANBUL

Salamon Adato
Ali Rıza Arı
Cihad Baban
Celâl Bayar
Mareşal Fevzi Çakmak
Fuad Hulûsi Demirelli
Mekki Hikmet Gelenbeğ
Osman Nuri Köni
Orgl. C. Cahit Toydemir
Senihi Yürüten

İZMİR

Benal N. Arıman
Münir Birsel
Esat Çınar
Sedat Dikmen
Sami Gülcüoğlu
Rahmi Köken
Ekrem Oran
Şükrü Saracoğlu

KARS

Mehmet Bahadır
Akif Eyidoğan
Aziz Samih İlter
Şerafettin Karacan
Dr. Esad Oktay
Zihni Orhon
Abdurrahman Sürmen
Tezer Taşkıran

KASTAMONU

Muzeffer Akalın
Gl. Abdullah Alptoğan
Tahsin Coşkan
Hamdi Çelon
Fethi Mağara
Ziya Orbay
Baki Tümtürk

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Gl. Salih Avgın
Kâmil Gündeş
Reşid Özsoy
Faik Seler
Reşit Turgut
Hayrullah Ürkün

KIRKLARELİ

Zühtü Akın
Nafi Atuf Kansu
Dr. Fuad Umay

KOCAELİ

İsmail Rüştü Aksal
Cenap Aksu
Fuad Balkan
Amiral Şükür Okan
İbrahim Süreyya Yiğit

KONYA

Dr. Hulûsi Alataş
Mitat Şakir Altan
Gl. Ali Fuad Cebesoy
Dr. Muhsin Faik Dündar
Rasim Erel
Şevki Ergun
Fatin Gökmen
Dr. Sadi İrmak
Hulki Karagülle
Naim Hazim Onat
Halis Ulusan

KÜTAHYA

Halil Benli
Ahmet Bozbay
Hakkı Gedik
Orgl. Asım Gündüz
Dr. Ahmet İ. Gürsoy
Memduh İspartalıgil
Ömer Özdek

MALATYA

A. Ulvi Beydağı
Dr. Hikmet Fırat
Mustafa Naim Karaköylü
Şefik Tugay

MANİSA

Yunus M. Alakant
Korgl. Ali Rıza Artunkal
Kâmil Coşkunoğlu
Rıdvan Nafiz Edgüer
İsmail Ertem
Şevket Raşit Hatipoğlu
Faik Kurdoğlu
Dr. M. Necdet Otaman
Hilmi Öztarhan
Feyzullah Uslu

MARAŞ

Emin Soysal
Hasan Reşid Tankut
Abdullah Yaycıoğlu

MARDİN

İrfan Ferid Alpaya
Gl. Seyfi Düzgören
Rıza Erten
Gl. Kiazım Sevüktekin

MUĞLA

Abidin Çakır
Nuri Özsan
Dr. Mitat Sakaroğlu

MUŞ

Bari Dedeoğlu
Halid Onaran

NİĞDE

Ferit Ecer
Halid Mengi
Şükrü Süer
Hüseyin Ulusoy

ORDU

Şevket Akyazı
Dr. Vehbi Demir
Mehmet Furtun
Amiral H. Gökdalay
Yusuf Ziya Ortaç
Dr. Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Hamdi Yalman

RİZE

Dr. Saim Ali Dilemre
Dr. Fahri Kurtuluş
Ali Zırh

SAMSUN

Hüseyin Berk
Cemil Bilsel
Hüsnü Çakır
Naşit Fırat
Yakup Kalgay
Dr. Sadi Konuk
Muin Köprülü
Mehmed Ali Yörüker

SEYHAN

Kemal Çelik
Dr. Makbule Dıblan
Kasım Gülek
Sinan Tekelioğlu
Ali Münif Yegena
Ahmet Remzi Yüregir

SİİRD

Sabri Çeliktuğ
Ali Rıza Esen

SİNOB

Lûtfi Aksoy
Suphi Batur
Enver Kök

Yusuf Kemal Tengirşenk

SİVAS

Mitat Şükrü Bleda
Nazif Ergin
Şemsettin Günaltay
Hikmet Işık
Kâmil Kitapçı
Gl. Fikri Tirkeş
Şakir Uma
Abidin Yurdakul

TEKİRDAĞ

Emin Ataç
Ziya Ersin Cezaroğlu
Ekrem Pekel
Cemil Uybadın

TOKAD

Feyzi Eken
Halid Nazmi Keşmir
Mustafa Lâtifoğlu
Galip Pekel
Nazım Poroy

TRABZON

Faik Ahmed Barutçu
Daniş Eyiboğlu
Temel Göksel
Ali Rıza Işıl
Raif Karadeniz
Zekiye Molaoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Mustafa R. Tarakçıoğlu
Muammer Yarımbıyık

TUNCELİ

Necmeddin Sahir Sılan

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Vasfi Gerger
Razi Soyer
Esat Tekeli
Suut Kemal Yetkin

VAN

Muzaffer Koçak
Rüştü Oktar

YOZGAD

Ziya Arkant
Dr. K. Cenap Berksoy
Kâmil Erbek
Sırrı İçöz

ZONGULDAK

Şinasi Devrin
İsmail Ergener
Emin Erişirgil
Sabri Koçer
Naim Kromer
Nuri Tarhan

[Oya katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR

Hasan Dinçer

AĞRI

Halid Bayrak (İ. Ü)

AMASYA

Esad Uras

ANKARA

Falih Rıfkı Atay
Hıfzı Oğuz Bekata
Emin Halim Ergun
İsmet İnönü (Cumhurbaşkanı)

ANTALYA

Rasih Kaplan
Tayfur Sökmen (İ.)
Nurullah Esat Sumer

AYDIN

Mitat Aydın
Emin Bilgen

BALIKESİR

Muzaffer Akpınar
Esat Altan
Osman Niyazi Bureu
Süreyya Örgeevren
Hilmi Şerametli

BİLECİK

Reşit Bozüyük
Memduh Şevket Esendal

BİNGÖL

Tahsin Banguoğlu
Feridun Fikri Düşünsel (Başkan V.)

BİTLİS

Muhtar Ertan

BOLU

Dr. Zihni Ülgen (İ. Ü.)
İhsan Yalçın

BURDUR

Orgl. Fahrettin Altay

BURSA

Sadık Tahsin Arsal
Abdürrahman Konuk
Muhittin Baha Pars
Dr. M. Talât Simer

ÇANAKKALE

İhsan Karasioğlu

ÇANKIRI

M. Abdülhalık Renda (Bakan)

ÇORUH

Ali Çoruh
Dr. Cemal Kazancıoğlu
Asım Us

ÇORUM

Edip Alpsar
Dr. Mustafa Cantekin (İ.)
Suheyp Karafakıoğlu

DENİZLİ

Dr. Hamdi Berkman (İ.)
Abidin Ege
Hulûsi Oral
Dr. Behçet Uz (Bakan)

DİYARBAKIR

Fazıl Ahmed Aykaç
Vedat Dicleli
Cavit Ekin
İhsan H. Tigrel
Şeref Uluğ

ERZİNCAN

Saffet Arıkan

ERZURUM

Raif Dinç (İ.)
Cevat Dursunoğlu
Şükrü Koçak (Bakan)

ESKİŞEHİR

İsmail Hakkı Çevik
Emin Sazak

GAZİANTEB

Dr. Abdurrahman Melek

GİRESUN

Celâl Esad Arseven
Eşref Dizdar
Fikret Yüzatlı

GÜMÜŞANE

Hasan Fehmi Ataç (Başkanvekili)
Edip Tör

HAKKÂRİ

Selim Seven (Ö)

HATAY

Abdullah Cilli (İ.)
Abdülgani Türkmen
Suphi Bedir Uluç
Rasim Yurdman

İÇEL

Saim Ergenekon
Dr. Aziz Köksal (İ.)
Dr. Celâl Ramazanoğlu

İSPARTA

Kâzım Aydar
Rifat Güllü
Kemal Turan

İSTANBUL

Dr. Adnan Adıvar (İ.)
Enis Akaygen
Gl. Refet Bele
Faruk Nafiz Çamlıbel
Dr. Nikola Fakaçelli
Gl. Kâzım Karabekir (Başkan)
Fuad Köprülü
Dr. Mim Kemal Öke
Dr. Akil Muhtar Özden
Recep Peker (Başbakan)
Ahmet Kemal Silivrili
H. Suphi Tanrıöver
Hüseyin Cahit Yalçın

İZMİR

Şevket Adalan
Dr. Hüseyin Hulki Cura
Lâtife Bekir Çeyrekbaşı
Atıf İnan (Bakan)
Sait Odyak
Haydar Rüştü Öktem

Dr. Kâmran Örs (İ.)
Hasan Âli Yücel

KARS

Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU

Hilmi Çoruk (İ.)
Dr. Fahri Ecevit

KAYSERİ

Sait Azmi Feyzioğlu
Ömer Taşçıoğlu

KIRKLARELİ

Korgl. Kemal Doğan
Şevket Ödül

KIRŞEHİR

İsmail Hakkı Baltacıoğlu
Nihat Erdem
Sabir Kurutluoğlu
Şevket Torgut

KOCAELİ

Ahmet Faik Abasıyanık
Dr. Fazıl Ş. Bürge
Ali Dikmen
Nihat Erim
Sedad Pek

KONYA

Muhsin Adil Binal
Sedad Çumralı
Dr. Aziz Perkün
Tevfik Fikret Sılay (Başkan V.)
Ali Rıza Türel

KÜTAHYA

Adnan Menderes
İhsan Şerif Özgen
Ahmet Tahtakılıç

MALATYA

Atıf Esenbel
Mehmet Sadık Eti
Dr. Cafer Özelçi
Osman Taner (İ.)
Abdülkadir Taşangil
Tevfik Temelli
Mahmud Nedim Zabcı

MANİSA

Yaşar Özey

MARAŞ

Dr. Kemali Bayizit
Rıza Çuhadar
Dr. Kâmil İdil

MARDİN

Abdülkadir Kalav
Abdürrezak Şatana
Dr. Aziz Uras

MUĞLA

Necati Erdem
Asım Gürsu

NİĞDE

Rifat Gürsoy
Vehbi Sarıdal
İbrahim Refik Soyer (İ.)

RİZE

Tahsin Bekir Balta (Bakan)
Hasan Cavid Belûl
Fuad Sirmen

SAMSUN

Rıza Işıtan
Ömer Karataş

SEYHAN

Kasım Ener
Cavid Oral
Dr. Kemal Satır
Hilmi Uran

SİİRD

Etem İzzet Benice
Lûtfi Yavuz

SİNOB

Cevdet Kerim İncedayı (Bakan)

SİVAS

Muttalip Öker (İ. Ü.)
Necmettin Sadak (İ.)
Reşat Şemsettin Sirer (Bakan)
İsmail Mehmet Uğur (İ.)

TEKİRDAĞ

Fayık Öztrak

TOKAD

Recai Güreli
Cemal Kovalı
Refik Ahmet Sevengil

TRABZON

Sırrı Day
Ali Sarıalioğlu

TUNCELİ

Mahmut Tan

VAN

İbrahim Arvas

YOZGAD

Celâl Arat
İhsan Olgun
Ahmet Sungur

ZONGULDAK

Ahmet Gürel
Ali Rıza İncealemdaroğlu
Orhan Seyfi Orhon

F. B. M. M. Dasmovi

Urfa Milletvekili Razi Soyer'in, Guleman Kromlarını keşfeden Abdullah Hüsrev Güleman'a ikramiye verilmesi hakkında kanun teklifi ve Ekonomi ve Bütçe Komisyonları raporları (2/27)

27 . I . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yüksek Makamına

Guleman Krom madenlerini keşfetmiş olan Yüksek Maden Mühendisi Abdullah Hüsrev Guleman'a bu büyük hizmetine karşılık bir ikramiye verilmesie dair hazırladığım kanun teklifini gerekçesiyle birlikte sunuyorum. İcabının yapılmasına müsaade buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Urfa Millevekili
Razi Soyer

Gerekçe

Aziz yurdumuz, çeşitli ve iyi vasıflı madenleri bakımından da Dünyanın en kıymetli yerlerinden biridir. Hal böyle iken çok yakın zamana kadar ciddi tetkikata girişilmemiş bulunduğu için yeraltı madenlerimizden lâyıkiyle istifade olunamamıştır. Fakat 1935 senesinde M. T. A. ve Etibank Müesseselerin kurulması ile hem esaslı araştırmalara başlanmış hem de mekşuf madenlerimiz iktisadi bir şekilde işletilmekte bulunmuştur. Bu iyi teşebbüsler cümlesinden olarak 23 . VI . 1942 tarihinde neşredilen 4268 sayılı Kanunun kabul edilmesi ve bu kanunun 4 ncü maddesi mucibince, işletmeye elverişli Maden keşfedenlere ikramiye vadedilmiş bulunması, Maden arayıcılarımızı teşvik eden ve netice olarak memleketimizin madencilik bakımından da inkişaflarına yardım edecek olan isabetli kararlardandır.

Sözü geçen maddenin hükümlerine göre bilgileri ve gayretleri ile devletimize değerli bir maden ve binnetice mühim bir servet kazandıranlar yalnız mânevi bir zevk duymakla kalmıyacak, memleke te temin ettikleri menfaat nispetinde bir ikramiye ile mükafatlandırılacaklardır. Fakat Büyük Millet Meclisimizin ve Hükümetimizin kadirşinaslığını madencilik sahasındada ortaya koyan bu kanun Krom Guleman madenlerinin keşfinden sonra neşredilmiş olduğu için mezkûr Guleman Krom madenlerini keşfeylemiş bulunan zata o kanun maddi bir mükâfat temin edememekte ve bu sebepten o kıymetli hazineyi meydana çıkaran ve bunu devlete kazandırmış olan zat şimdi yalnız o büyük hizmetiyle iftihar etmekte ve fakat ikramiyeden mahrum ve buna muhtaç bir vaziyette bulunmaktadır.

Diyarbakır hattı üzerindeki Maden İstasyonunun 25 km. kadar Kuzey doğusunda kâin olan bu Krom Madenleri M. T. A. ve Etibank Müesseselerindeki resmî kayıtlara müstenit olarak aldığım mâlumata nazaran M. T. A. Enstitüsünün Başmüşaviri iken yaş haddini doldurmuş olması hasebile beş ay evvel 1946 Ağustosu ayında emekli çıkan Yüksek Maden Mühendisi Abdullah Hüsrev tarafından Birinci Dünya Harbi sıralarında ve Ergani Bakır Madeni İşletme Müdürü bulunduğu esnada keşfedilerek usulü dairesinde bir raporla ve haritası ile hükümete bildirilmiş ise de o harb zamanlarının birçok gaileleri yüzünden Hükümet bu iş hakkında ciddi bir tetkik yaptıramamış, yalnız usulen maadini mekşufe meyanına ithal eylemekle iktifa etmiştir. Nihayet 1935 Yılında Diyarbakır hattının maden istasyonuna varması üzerine M. T. A. Enstitüsü tarafından Guleman madenlerinin

katî etüdleri yaptırılarak işletilmesi karar altına alınmış ve imtiyazı Etibanka verilerek 1936 senesinde işletmesine başlanmıştır.

Devletimizin dış siyaseti üzerinde dahi çok mühim ve müspet tesirleri görülmüş olan bu kromlarımızdan 1936 yılı iptidasından 1945 yılı nihayetine kadar geçen zaman zarfında (657 124) ton parça krom cevheri istihsal olunmuş ve yine o müddet içinde bunlardan (592 709) tonu Almanya, İlgiltere, İspanya, İsveç ve Norveç'e satılarak (25 998 603) Türk lirası elde edilmiştir. Bundan başka 1946 senesi Ekim ayı sonunda henüz satılmamış daha 102 065 ton parça krom cevheri stok halinde mevcut bulunduğu ve bunların kıymeti de enaz 5 milyon lira tutacağı anlaşıldığına göre bu da ilâve edilince şimdiye kadar istihsal edilmiş olan parça krom cevherinin memleketimize (25 998 603 × 5 = 30) milyon liralık bir menfaat temin eylemiş bulunduğu görülür. Bu yekûna tuz halinde olup Tenörü ve binaenaleyh kıymeti nispetine düşkün olduğu için fakir cevher denilen ve şimdi stok halinde mevcudu 211 019 tonu bulan krom cevherinin kıymeti dâhil değildir. Öğrendiğime göre bahis mevzuu olan Guleman Krom Madenleri yalnız memleketimizin diğer muhtelif yerlerindeki krom madenlerinden değil, Dünyada kromların ekserisinden daha üstün evsafı haiz olduğuna ve miktar itibariyle de fevkalâde zengin bulunduğuna göre, Yurdumuza çok uzun seneler boyunca daha pek çok milyonlar temin edecek pek mühim bir servet kaynağıdır.

Bu kıymetli hazineyi keşfetmiş bulunan Maden Mühendisi Abdullah Hüsrev'e şimdiye kadar hiçbir ikramiye verilmemiş, yalnız o zamanki İktisat Vekâletinin tensip ve teşviki ve Etibankın delâletiyle evvelce Tümer olan soyadı değiştirilerek kendisine bilhüküm Guleman soyadı verilmiştir.

Bu tarzda takdir ve taltif edilmiş olması her ne kadar gerek kendisine ve gerek evlâdı ve ahfadına mânevi büyük bir şeref temin eylemiş ise de yaş haddi dolayısiyle 1946 senesi Ağustosunda emekliye ayrılmış olan ve binaeneleyh şimdi almakta bulunduğu yüz küsur liralık emekli maaşiyle geçim zorluğuna uğramış bulunan bu zata mezkûr soy adı hediyesinin maddi hiçbir yardımı dokunmadığı ve dokunamıyacağı aşikârdır.

4268 sayılı kanunun intişarından sonra keşfedilmiş veya edilecek olan Madenlerin, Cins, evsaf ve miktar bakımından Guleman Krom madenlerine kıyas kabul etmez derecede ehemmiyetsiz de olsa işletmeye elverişli bulunmaları dolayısiyle kâşiflerine kanuna uyularak lâyık oldukları ikramiyelerinin verildiğini gören ve görecek olan bu zatın sırf kanunun muahhar olması hasebile kendisinin öyle bir ikramiyeden mahrum kalmasından doğacak azap ve inkisarı elbette çok derin olacak ve bu ihtiyar halinde uğradığı geçim zorlukları bu tessürlerini bir kat daha arttıracaktır.

Maden işleriyle alâkalı bazı kimselerden işittiğime göre Linyit gibi Kroma nispeten çok ucuz bir madenî keşfetmiş olanlar, onun işletme imtiyazını devren almak istiyenlerden, istihsali mümkün görülen beher tonu için en az 25 kuruş keşif hakkı almaktadırlar.

Linyite nispetle kıymeti çok yüksek ve miktarca da fevkalâde zengin olan bu krom madenini keşfettiği için bu zata o nispet dairesinde çok büyük bir meblâğ verilmesi mümkün ve vârit değilse de şimdiye kadar istihsal edilmiş bulunan Guleman Kromlarının enaz bedeli olan 30 milyon liranın binde biri bile 30 bin lira tuttuğu gözönünde bulundurularak yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Guleman'ın 4268 sayılı Kanunun hükümleri dairesinde Bakanlar Kurulunca münasip görülecek bir ikramiye ile taltif edilmesi çok değerli hizmetinin bir mükâfatı olacak ve bu kıymetli fen adamımızı hiç olmazsa bir ev sa edecek ve bu ihtiyarlık zamanında kendisini az çok bir refaha kavuşturacaktır.

Ekonomi Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Ekonomi Komisyonu
Esas No. 2/27
Karar No.

10 . II . 1947

Yüksek Başkanlığa

Urfa Milletvekili (Razi Soyer) in Guleman Krom madenlerini keşfetmiş olan Yüksek Maden mühendisi Abdullah Hüsrev Guleman'ın 4268 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin son fıkrasından istifade etmesi hakkında hazırladığı tasarı Komisyonumuzca incelendi :

Bu tetkik esnasında tasarı sahibi Razi Soyer, Ekonomi Bakanlığı mümessili, Maden Tetkik Arama Genel Müdürü adı geçen madeni işletme imtiyazı sahibi Etibank mümessili hazır bulundu ve kendilerinden izahat alındı.

Tasarı sahibi Razi Soyer gerek izahatında, gerek yazılı gerekçesinde :

Şark Kromları Müessesesi namı altında Etibank tarafından işletilen Krom madenlerinin elveym yaş haddini doldurması dolayısiyle tekaüde sevkedilmiş olan Abdullah Hüsrev Guleman tarafından keşfedildiğini, bu sayede mekşuf madenler meyanına ithal edilerek imtiyazdan Devletin faydalanması sayesinde bugüne kadar 25 küsür milyon liralık bir dövizden Hazinenin istifade ettiğini halbuki Abdullah Hüsrev'in yalnız soyadını almakla kaldığını ve bilâhara çıkan 4268 sayılı Kanunla mümasil hallerde maden keşfeden memurlara bir ikramiye verildiğini, Abdullah Hüsrev Guleman'ın bugün bu kanundan istifade edemediğinden bu ikramiyeden mahrum kalarak cüzi bir tekaüdiyeye müftakir bulunduğunu söylemekte ve gelecek nesle de bir örnek olarak bu ikramiyeden istifade ettirilmesi istenilmektedir.

Komisyonumuzca alâkadarların ibraz ettikleri vesikalar görüldükten ve kendileri dinlendikten sonra evvelâ aşağıdaki cihetler tesbit edilmiştir.

1. — Abdullah Hüsrev Guleman, 3 Şubat 1331 tarihinde bir dilekçe ile Guleman'daki Krom madenini keşfettiğini tesbit ve bunun (Hükümet) namına tescilini istemiştir.

2. — Abdullah Hüsrev 1935 senesinde (M. T. A.) nın kurulması üzerine bunun işletilmesini istiyerek madenin ilk hamlede işletilmesine âmil olmuştur.

3. — Bugünkü imtiyaz sahasının haritasiyle Abdullah Hüsrev'in keşif sırasında verdiği harita arasında intibak vardır.

4. — Bu maden Fethiye ve Dağardı Krom madenleri gibi Türkiyenin diğer krom havzalariyle kıyas edilmiyecek zenginlikte olduğu ve gerek rezerve ve gerekse tenör bakımından dünyanın en başta madenlerinden olduğu anlaşılmıştır.

5. — Bu zengin madenin işletilmesi sayesinde 1946 sonuna kadar Hazineye 26 milyon lira kadar bir döviz temin ettiği görülmüştür.

6. — Abdullah Hüsrev'in bu işten hiçbir ikramiye almadığı tesbit edilmiştir. Bu cihetleri tesbit ettikten sonra Komisyonumuz.

4268 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin son fıkrasından istifade ettirilerek ikramiye aldığı takdirde yeni birçok iddia sahiplerinin meydana çıkıp hak iddia etmeleri mevzuunu müzakere etmiş ve Türkiye'de cevher yatakları içinde Guleman ayarında bir maden daha mevcut olmadığından bu hususun vârit olmadığının ve olsa bile Büyük Millet Meclisinin bu cihetleri tetkik etmesine mâni olamıyacağı neticesine varmış ve bu mahzuru vârit görmediği ve 4268 sayılı Kanunun neşrinden sonra kroma nispetle daha ehemmiyetsiz madenler kâşiflerine memur olanlara dahi ikramiye verildiğini görmüş kâşifin muztar vaziyette olduğu tesbit edilmekle beraber muztar olmasa dahi Hazineye 25 milyon lira gibi bir varidat kaynağı bulan bir zata bir ikramiye verilmesi lâzımgeldiği neticesine (oybirliğiyle) varmıştır. Bu neticeye varan Komisyonumuzun kararında (Gulemandan daha fakir olan Dağardı Madeni kâşiflerinin o madeni 90 bin altına Almanlara sattığını Abdullah Hüsrev tarafından bu imkân mevcut iken bu yola gitmeyip daha ilk istidada Hükümet namına tesçil) istemek gibi vatansever harekete karşı Türk Milletinin kadirşinaslığı olacağı fikri büyük bir âmil olmuştur.

Maddelerin müzakeresine geçen komisyonumuz birinci maddeyi aşağıdaki şekli vermek suretiyle vuzuhlandırmış 2 ve 3 ncü maddeleri aynen kabul etmiştir.

Bütçe Encümenine verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ekonomi Ko. Başkanı Y.

Sözcü	Kâtip
Gazianteb	Zonguldak
C. S. Barlas	*N. Kromer*

Ankara	Çorum	Elâziğ
H. Atlıoğlu	*N. Yücer*	*M. Arpacı*
Gazianteb	Kayseri	Malatya
C. Alevli	*Ö Taşçıoğlu*	*A. Taşangil*
Ordu	Balıkesir	Manisa
M. Furtun	*A. Ağabeyoğlu*	*M. Alakant*

İmzada bulunmadı.

Bursa

F. Yılmazipek

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 2/27
Karar No. 74

15 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

Guleman Krom madenlerini keşfetmiş olan Yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Güleman'a bu hizmetine karşılık olarak bir ikramiye verilmesine dair Urfa Milletvekili Razi Soyer tarafından yapılan kanun teklifi Ekonomi Komisyonu raporiyle komisyonumuza tevdi buyurulmakla teklif sahibi ile Ekonomi Bakanlığı adına Maden Genel Müdürü ve Maden Tetkik Arama Enstitüsü Genel Müddürü ile Etibank'ın yetkili temsilcisi ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Komisyonumuzda yapılan açıklamalardan ve teklif sahibinin gerekçesinin incelenmesinden anlaşıldığına göre birinci cihan harbi sıralarında Ergani Bakır madenleri İşletme Müdürü bulunan Yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Guleman tarafından keşfedilen Guleman Krom madenlerini, o tarihte kendi namına tescilni yaptırarak büyük menfaatler temini imkânına malik olan kâşif bunu yapmıyarak büyük bir vatanseverlikle Hükümet namına tescilini yaptırmış ve aradan uzun yıllar geçtikten ve Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün teşekkülünden sonra katî etüdler yapılmış ve Abdullah Hüsrev'in o zaman verdiği raporlara ve sahaya mutabık olarak keyfiyet ve kemiyet itibariyle çok zengin bir durumda olduğu anlaşılmış olan bu maden Etibank'a devredilerek işletmeye başlanmıştır. Maden bugüne kadar Devlete 30 milyon civarında bir döviz temin ettiği gibi gelecekte de bunun bir kaç mislini sağlıyacağı verilen izahlardan anlaşılmıştır.

Teklif sahibinin, bu çok değerli madeni keşfeden ve büyük bir feragatle Devlete mal eden ve halen çok az bir emekli aylığıyle geçim sıkıntısı içinde bulunan Abdullah Hüsrev Guleman'a 4268 sayılı Kanunun hudut ve şümulü içinde Bakanlar Kurulu karariyle bir yardım yapılarak taltifini temin maksadiyle bu teklifi yaptığı izah edilmiş ve komisyonumuzun 4268 sayılı Kanundan sonra keşfedilen ve keşifleri kanunun dördüncü maddesine uyan hallerde kanunda belirtilen nispet dairesinde bir keşif hakkı alındığı da gözönünde bulundurularak bu çok önemli krom havzasının en müsait menfaat şartlarına rağmen Devlete maleden Abdullah Hüsrev'e de Bakanlar Kurulunun takdir edeceği bir nispet dairesinde bu haktan istifadeyi sağlamağı komisyonumuz da uygun görmüş ve tasarıyı Ekonomi Komisyonunun değiştirişi dairesinde aynıyle kabul etmiştir.

Kamutayın onayına arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Bu rapor Sözcüsü
Edirne	Diyarbakır	Diyarbakır
M. N. Gündüzalp	*C. Ekin*	*V. Dicleli*

Kâtip			Diyarbakır	İzmir	Kastamonu
Ankara	Afyon K.	Ankara	*Ş. Uluğ*	*S. Dikmen*	*M. Akalın*
F. Öymen	*M. Aşkar*	*C. Gölet*		Yozgad	
Aydın	Balıkesir	Bursa		*S. İçöz*	
R. Alpman	*E. Altan*	*S. T. Arsal*			

URFA MİLLETVEKİLİ RAZİ SOYER'İN TEKLİFİ

Guleman kromlarını keşfeden Yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Guleman'a ikramiye verilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Guleman krom madenini keşfetmiş olan Yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Guleman'a 4268 sayılı Kanunun hükümleri dairesinde bir ikramiye verilmesi kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EKONOMİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Guleman Kromlarını keşfeden Yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Guleman'a ikramiye verilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — Guleman Krom madenini keşfetmiş olan Yüksek Mühendis Abdullah Hüsrev Guleman'a 4268 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi hükümleri dairesinde bir ikramiye verilir.

MADDE 2. — Teklif sahibinin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif sahibinin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki kanuna ek 2/10, Çorum Milletvekili Necdet Yücer'in, 4888 sayılı Kanuna ek 2/19 sayılı Kanun teklifleriyle Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesi hakkında 1/49 sayılı Kanun tasarısı ve Tarım, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları

Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun Toprak Mahsuleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki kanuna ek kanun teklifi (2/10)

Gerekçe

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

23 . I . 1946 tarih ve 4840 sayılı kanunla Topprak Mahsulleri Vergisi Kaldırılmış olduğu halde daha evvelden tahakkuk ettirilmiş olan bu vergiye ait borçların Maliye Bakanlığı tarafından tahsil edilmekte olduğu görülmektedir.

Bu yüzden birçok avamil ve tesirat ile borçlarını ödemek kudret ve kuvvetinde bulunamıyan fakir halk büyük müşkülâta uğramaktadırlar.

Esasen bu verginin tahakkuk ve tahsilinde tah min usulü esas ittihaz edilmiş olduğu için acemi memurların hataları yüzünden vergi miktarı ödenemiyecek dereceye çıkarılmış hattâ mükelleflerden bütün mahsulâtını Devlete verdiği halde yine borçları kalanlar da olmuştur.

Toprak Mahsulleri Vergisinin kaldırılmasından sonra kendi iaşelerini çok zorlukla temin eden fakir köylüler geri kalan borçlarını ödeyemedikleri için Maliye Bakanlığı bütün kuvvetini seferber ederek köylere sevketmiş bulunmaktadır. Hiç şüphe yok ki, bu memurlara Maliye Bakanlığı harcırah ve masarifi zaruriye namiyle bir meblâğda ödemektedir.

Farzımuhal, Maliye Bakanlığı bu vergi bakayasını tamamiyle tahsil etmiş olsa bile bunun tutarı, gönderdiği memurların harcırah ve masarifizaruriyelerine bile tekabül edemiyeceğinden bu verginin affiyle çok müşkül durumda olan boçrlu köylülerin sevindirilmesi daha muvafık olur kanaatındayım.

Leffen takdim ettiğim kanun tasvip ve tetkik buyurulmak üzere Büyük Millet Meclisi Yüksek katına sunulmasını sonsuz saygılarımla dilerim.

Seyhan Milletvekili
Sinan Tekelioğlu

TEKLİF

23. I . 1946 tarih ve 4840 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisinin kaldırılması hakkındaki kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

MADDE 1. — 23 . I . 1946 tarih ve 4840 sayılı Kanunun neşri tarihine kadar Devlete bu vergiden borçlu olanların borçları affolunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.
MADDE 3. — İşbu kanunu yürütmeğe Maliye Bakanı ödevlidir.

Seyhan Milletvekili
Sinan Tekelioğlu

Çorum Milletvekili Necdet Yücer'in, 4888 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Tarım Komisyonu raporu (2/13)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Toprak Mahsulleri Vergisi bakıyelerinin affedilmesi hakkında 17 . V . 1946 tarih ve 4888 sayılı Kanuna ek olarak hazırladığım kanun teklifinin, gerekçesiyle birlikte, sunulduğunu derin saygılarımla arzederim.

9 . XII . 1946
Çorum Milletvekili
Dr. Necdet Yücer

Gerekçe

İkinci Dünya Harbinin ortaya koyduğu ağır şartlar ve bu şartların icap ve zaruretleri 4553 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun vücut bulmasına sebebiyet vermiş ise de bu kanun, ilk imkânın husulünde 4840 sayılı Kanunla yürürlükten koldırılmış ve nihayet sözü geçen vergiden arta kalan bakıyelerin de, 1946 yılı mahsulü üzerinden tâyin edilecek rayiçlere göre paraya çevrilerek aynı yıl mahsulünün idrak tarihinden üç ay zarfında tahsil olunması hakkında 4888 numaralı Kanun neşredilmiştir.

Yaptığım incelemeye göre, gerçekten köylü ocaklarımızın takriben % 15 - 20 si bu artıkları ödeyemiyecekleri gibi ödeyebilmelerine de maddeten imkân mütalâa edilememektedir Bu yüzden «Tahsili Emval Kanunu» gereğince haciz muamelesi tatbik olunmakta ve esasen yoksul ve muhtaç durumları itibariyle borçlarını ödeyemiyen bu vatandaşların tâkip ve tazyik edilmesi ciddî güçlüklere sebebiyet vermektedir.

Her ne şekilde olursa olsun tasfiyesine gidilmesi hiç bir suretle müspet bir sonuç vermiyecek olan Toprak Mahsulleri Vergisi bakıyelerinin affedilmesi, en çetin yurt hizmetlerine büyük feragatle koşan müstahsılımızı sevindirecek ve bahusus yoksul ve muhtaç köylü ocaklarını feraha kavuşturacaktır.

Bu mülâhazaya binaen, leffen sunduğum ivedilik gerekçesini ve kanun tasarısını hazırlamış bulunmaktayım.

Saygı ile arzederim.

9 . XII . 1946
Çorum Milletvekili
Dr. Necdet Yücer

Toprak Mahsulleri Vergisi bakıyelerinin affı hakkında hazırlanan kanun tasarılarının encümenlerde ve Umumi Heyette ivedilikle müzakeresi hakkında

9 . XII . 1946

Yüksek Başkanlığa

Toprak Mahsulleri Vergisi bakiyelerinin affedilmesi hakkında, 4888 sayılı Kanuna ek olarak hazırladığım kanun teklifi ve gerekçesi Yüce Başkanlıklarına sunulmuş bulunmaktadır.

Diğer bir Milletvekili arkadaşımızın da aynı gayeyi istihdafen hazırladığı tasarı ve Hükümetin, mâruz bakiyelerin taksitlendirilmesi yolunda yaptığı teklif Tarım Encümeninde görüşülerek bakiyelerin affı lehinde ittifakla karar verilmiş ve kanun tasarılarımız Maliye Encümenine sevkedilmiştir.

Halbuki 4888 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin ilk fıkrası gereğince paraya çevrilen bu vergi artıklarının, 1946 yılı mahsulünün idraki tarihinden başlamak üzere tahsil ve cibayeti icap eylediğinden köylerde Tahsili Emval Kanunu hükümlerine uyularak yapılan takiplerin müsmir olmadığı ve ciddî müşkillere yol açtığı anlaşılmaktadır.

Bu durum muvacehesinde, gerek benim tarafımdan, gerek diğer bir Milletvekili arkadaşımız ve gerekse Hükümet tarafından hazırlanan kanun tasarılarımızın encümenlerde ve Yüksek Mecliste ivedilikle müzakeresi zarureti hâsıl olmaktadır.

Başkanlığın yüce tensiplerine iktiran eylediği takdirde, mütalâamın, bir teklif olarak Umumi Heyetin yüksek ittıla ve kararına arzedilmesini derin saygılarımla rica ederim.

Çorum Milletvekili
Dr. N. Yücer

TEKLİF

Toprak Mahsulleri vergisi bakiyelerinin 1946 yılı mahsulü üzerinden tâyin edilecek rayiçlere göre aynı yıl mahsulünün idrâk tarihinden üç ay zarfında tahsil edilmesi hakkındaki 4888 sayılı Kanuna ek kanun

MADDE 1. — 4553 sayılı Kanun gereğince 1945 ve daha evvelki yıllar için salınmış olan toprak mahsulleri ayni vergisini ödeyemiyen vatandaşların 4888 sayılı Kanun hükümlerine göre nakden ödeyecekleri bakıyeler affedilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

9 . XII . 1946
Çorum Milletvekili
Dr. Necdet Yücer

Tarım Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Tarım Komisyonu
Esas No. 2/19
Karar No. 4

17 . XII . 1946

Yüksek Başkanlığa

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının affı ve ivedilikle müzakeresi hakkında Çorum Milletvekili Dr. Necdet Yücer tarafından verilip Komisyonumuza havale buyurulan kanun teklifi daha evvel Komisyonumuzca kabul edilip Yüksek Başkanlığa sunulan Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun teklifinin aynıdır.

Yalnız ivedilikle müzakeresi teklifi Komisyonumuzca da uygun görülmüştür. Havalelerine göre Maliye Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Tarım Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip
İzmir	Manisa	Manisa
R. Köken	*Y. Özey*	*H. Öztarhan*

Bursa	Çorum	Denizli
A. Duru	N. Atalay	C. Çalgüner
	İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı
Denizli	Eskişehir	İstanbul
K. C. Öncel	*E. Sazak*	C. Baban
		İmzada bulunamadı
Malatya	Malatya	Maraş
A. Esenbel	*M. N. Karaköylü*	*R. Çuhadar*
İmzada bulunamadı		
Maraş	Seyhan	Siird
A. Yaycıoğlu	*K. Ener*	*A. R. Esen*
Sinob	Çanakkale	Giresun
E. Kök	*H. Bingül*	*F. Yüzatlı*

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesi hakkında kanun tasarısı (1/49)

T. C.
Başbakanlık
Muamelât Genel Müdürlüğü
Tetkik Müdürlüğü
Sayı: 71 - 658, 6/2633

14 . XI . 1946

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 14 . XI . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arzederim.

Başbakan
R. Peker

Gerekçe

1945 ve daha evvelki istihsal yıllarına ait ayni Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının 24 . V . 1946 tarihinde yürürlüğe giren 17 . V . 1946 tarihli ve 4888 sayılı Kanunla 1946 mahsulünün idraki tarihinden başlamak üzere 3 ay zarfında para olarak tahsil edilmesi kabul olunmuş ise de köylümüzün 1945 yılındaki kuraklığın ve İkinci Cihan Harbinin tevlit eylediği iktisadi düzensizliğin tesirlerinden 1946 yılında da kurtulamamış bulunması dolayısiyle gerek nakten tahakkuk et-

tirilmiş, gerekse 4888 sayılı kanunla paraya çevrilmiş olan Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarını süresinde ve kolaylıkla ödemekte müşkülâta mâruz kaldıkları anlaşılmıştır. Bu itibarla mükelleflerin durumlarını düzeltmeğe ve vergi borçlarını kolaylıkla ödemelerini sağlamağa imkân vermek üzere vergi artıklarının 1947 ve 1948 yılarında eşit taksitlerle tahsili için işbu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tahsil edilmemiş olan toprak mahsulleri vergisi artıklariyle zamları 1947 ve 1948 yıllarında dört eşit taksitle tahsil olunur.

Tahsil süreleri her mahallin iklim şartlarına göre il idare kurulunca belli edilir.

Vergileri ihraç ve satış veya çırçırlama sırasında tahsil olunan maddeler hakkındaki hükümler mahfuzdur.

MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar vaktinde ödenmemiş vergilerden dolayı tahakkuk ettirilmiş ve henüz tahsil edilmemiş % 10 teehhür zamları terkin olunur. Ancak birinci maddeye göre taksitlendirilen vergilerin taksit sürelerinde ödenmemesi halinde 4553 sayılı Kanunun 38 nci maddesinin 1 nci fıkrası hükmü uygulanır.

MADDE 3. — 17 . V . 1946 tarihli ve 4888 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun 1 . I . 1947 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan *R. Peker*	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı *M. Ökmen*
Devlet Bakanı *M. A. Renda*	Adalet Bakanı *Ş. Devrin*
Millî Savunma Bakanı *C. C. Toydemir*	İçişleri Bakanı *Ş. Sökmensüer*
Dışişleri Bakanı *H. Saka*	Maliye Bakanı *H. N. Keşmir*
Millî Eğitim Bakanı *Reşat Ş. Sirer*	Bayındırlık Bakanı *C. K. İncedayı*
Ekonomi Bakanı *T. B. Balta*	Sağlık ve Sosyal Y. Bakanı *Dr. B. Uz*
Gümrük ve Tekel Bakanı *T. Çoşkan*	Tarım Bakanı *F. Kurdoğlu*
Ulaştırma Bakanı *Ş. Koçak*	Ticaret Bakanı *A. İnan*

Tarım Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Tarım Komisyonu
Esas No. 1/49, 2/10
Karar No. 3

16 . XII . 1946

Yüksek Başkanlığa

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesi için Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 14 . XI . 1946 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile bu artıkların affı hakkında Seyhan Millevekili Sinan Tekelioğlu'nun kanun teklifi Maliye Bakanı ve uzmanları ve teklif sahibi hazır bulundukları halde Komisyonumuzda okundu ve görüşüldü.

Olaganüstü durumun meydana getirdiği ve istihsal maliyetini yükselttiği şartlar içinde memleket ziraatının temelini teşkil eden hububat

çiftçisinin bilhassa kurak senelerde ne derece zor durumlar karşısında bulunduğu ve Hükümet gerekçesinde de belirtildiği üzere kuraklık yüzünden bu vergi artıklarının tahsilinin bir kat daha güçleştiği malûmdur.

Tahmin usulüne dayanan bu verginin tahakkukunda birçok yanlışlıklar meydana geldiği ve artıkların daha ziyade küçük çiftçi ve köylüyü ilgilendiren ve bugün ortadan kalkmış bulunan bir vergiye taallûku gözönünde tutulursa bunun affı cihetine gidilmesindeki isabet kendiliğinden anlaşılır. Çiftçilerimiz bu vergiyi yanlış tahminler, kurak senelerin ve İkinci Cihan Harbinin meydana getirdiği zorluklar içinde ödediler. Kalan kısmın tahsili hususunda bütün tedbirler ve takiplere müracaat olunduğu halde beklenilen sonuç alınamamıştır.

Kuraklık yüzünden kendilerine yemeklik ve tohumluk verilecek derecede müşkül durumda bulunan ve ödeme kabiliyetini kaybeden çiftçilerden bundan sonra ihtiyar olunacak masraflara rağmen bu vergi artıklarının alınmasında birçok zorluklarla beraber beklenen miktarların da alınamıyacağı mülâhazalariyle Komisyonumuz da af teklifini yerinde görmüştür.

Havaleleri gereğince Maliye Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Tarım Komisyonu Başkanı — Sözcü
İzmir — Manisa
R. Köken — *Y. Özey*

Kâtip

Manisa	Bursa	Çorum
H. Öztarhan	*A. Duru*	*N. Atalay*
		İmzada bulunamadı
Denizli	Denizli	Eskişehir
C. Çalgüner	*K. C. Öncel*	*E. Sazak*
İmzada bulunamadı		
İstanbul	Malatya	
C. Baban	*A. Esenbel*	
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı	
Malatya	Maraş	
M. N. Karaköylü	*R. Çuhadar*	
Maraş	Seyhan	Siird
A. Yaycıoğlu	*K. Ener*	*A. R. Esen*
Çanakkale	Sinob	Giresun
H. Bingül	*E. Kök*	*F. Yüzatlı*

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/49
Karar No. 2/10, 19

20 . I . 1947

Yüksek Başkanlığa

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesine dair Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 14 . XI . 1946 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarısı ve gerekçesiyle anılan verginin tamamen affolunması hakkındaki Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu ve Çorum Milletvekili Necdet Yücer'in kanun teklifleri ve Tarım Komisyonunun bu husus hakkındaki raporu Komisyonumuza havale olunmakla Maliye Bakanı ve uzmanlariyle teklif sahiplerinden Necdet Yücer'in hazır oldukları halde okunup incelendi.

Fevkalâde zaruretlerin doğurduğu sebep ve saiklerle vazolunmuş bulunan ve tahmin esasına istinat etmesi itibariyle de uygulanmasında birçok usulsüzlük ve nispetsizlikler yapılmış olması muhtemel olan Toprak Mahsulleri Vergisi halen kaldırılmış bulunmaktadır. Bu verginin bir kısmının şimdiye kadar tahsil edilememesi borçlu kalan mükelleflerin çok fakir olmalarından ve ödeme kabiliyetlerinin yokluğundan ileri gelmiştir. 945 senesindeki kuraklık halen dahi devam eden İkinci Cihan Harbinin ekonomik alanda yarattığı düzensizlik bunların ödeme kabiliyetsizliklerini daha da arttırmış bulunmaktadır. Bu sebeplerle bu mükellefler üzerine şimdiye kadar yapılan ciddî takipler müsbet netice vermemiştir.

Bunlardan başka miktarı 22 milyon lira olan Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının bu verginin umumi tutarı olan 250 milyon lira ile

yapılan mukayesesinde de bunun normal bir vergi bakiyesinden başka birşey sayılamıyacağı tezahür eder.

Bütün bu sebeplerle bu verginin taksitlendirilmesi yoluna gidilse dahi tahsiline imkân bulunamıyacağı, beyhude emek ve masraf ihtiyarından başka bir netice vermiyeceği ve üstelik te vatandaşların huzursuzluğuna sebep olacağı kanaatine varılmış ve bu sebeple Tarım Komisyonunun kararı veçhile bu artıkların tamamen affının uygun olacağına Komisyonumuzda çoğunlukla karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip
İzmir	Samsun	Urfa
Ş. Adalan	R. Işıtan	*V. Gerger*
Muhalifim mütaleam aşağıdadır.	Muhalifim mütaleam aşağıdadır.	Elâzığ *F. Karakaya*
Kastamonu	Konya	Malatya
H. Çelen	*S. Çumralı*	*M. N. Zabcı*
Muhalifim mütaleam aşağıdadır.	Sinob *L. Aksoy*	Tokad C. Kovalı muhalifim mütaleam aşağıdadır.
Yozgad İmzada bulunamadı		

1. — Mükelleflerin çoğu tarafından tamamen ödenmiş bir vergiyi bunu şu veya bu sebeple hiç ödememiş olanlardan, büsbütün kaldırmak, âmme mükellefiyetlerinin ana kaidelerinden olan müsavat prensipini ihlâl eder ve vatandaşlarda vaktinde ifa edilmiyen bir mükellefiyetten zamanla kurtulma imkânı olduğu zehabını yaratır.

2. — Toprak Mahsulleri Vergisi bakıyelerinden yapılacak tahsilât karşılığı olarak 1947 senesi bütçesine 8 milyon liralık ödenek konmuştur. Bu verginin affı halinde bu 8 milyon liralık açığı kapamak için yeni bir karşılık sağlamak zarureti vardır.

3. — Toprak Mahsülleri Vergisi artıklarının tahsil kabiliyeti olmadığı hakkındaki mütaleaların yerinde bulunmadığı aksine olarak bu verginin tahsil kabiliyetinin mevcut olduğu 1946 yılı aralık ayında bu vergiden bir milyon liralık tahsilât yapılmasiyle sabittir.

4. — Yukarıdaki sebepler vârit olmakla beraber esası kaldırılmış olan bir verginin biran önce tasfiyesi de bir zarurettir. Bunun için tamamen affı yerine kısmen affı cihetine gidilmesinde fayda olduğu kanaatındayız.

Şöyle ki: 4888 sayılı Kanunla paraya çevrilmiş olan borçlarından, şimdiye kadar enaz yarısını ödemiş olanların geri kalan borçlarının affı ve hiç ödememiş olanlarla yarıdan daha az ödemiş olanlardan, 1947 senesi sonuna kadar borçlarının yarısını ödeyenlerin de kezalik diğer yarısının affı ve buna rağmen ödemiyenler olursa onlar hakkında umumi hükümler dairesinde işlem yapılması verginin tamamen affından veyahut tahsilinden doğacak mahzurları önleyici mahiyette görülmektedir. Bu suretle bütçeye konmuş olan 8 milyon liralık ödenek başka bir mükellefiyet ihdasına lüzum kalmadan kapanmış olacak ve mükellefler de yarıya inmiş olan borçlarını fazla bir sıkıntıya düşmeden ödemek imkânını bulacaklardır.

Bu sebeplerden ötürü çoğunluğun kararına muhalif bulunduğumuzu arzederiz.

İzmir	Kastamonu	Samsun
Ş. Adalan	*H. Çelen*	*R. Işıtan*
	Tokad	
	C. Kovalı	

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Kamisyonu
Esas No. 1/49, 2/10, 2/19
Karar No. 72

15 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının taksitlendirilmesi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Başbakanlığın 14 . XI . 1946 tarihli ve 6/2633 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı ile toprak mahsulleri vergisi artıkarının affı hakkında Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu tarafından Yüksek Başkanlığa 29 . IX . 1946 tarihinde sunulan kanun teklifi ve yine bu vergi artıklarının affı hakkında Çorum Milletvekili Doktor Nejdet Yücer tarafından Yüksek Başkanlığa 11 . XII . 1946 tarihinde sunulan kanun teklifi, bu tasarı ve tekliflere dair Tarım ve Maliye Komisyonlarının raporları ile birlikte komisyonumuza havale edilmekle teklif sahipleri ve Maliye Bakanı adına Maliye Müsteşarı ve Gelir Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip konuşuldu.

Bilindiği üzere, ikinci dünya harbinin doğurduğu zaruretler yüzünden alınan olağanüstü tedbirler arasında bazı geçici ve olağanüstü malî tekliflerde bulunmakta idi. Bunlardan biri olarak, 7 Haziran 1943 tarihli ve 4429 sayılı Kanunla, yurd istihsalinde halkımızın en büyük kitlesini teşkil eden çiftçinin istihsali, toprak mahsullerinden, malûm esaslar dairesinde vergi alınması kabul edilmiştir. Bu kaundan sonra aynı konuya ait olarak 14 Şubat 1943 tarihli ve 4503 sayıllı Kanunla zeytin tanesi ve yağından alınacak vergilere ilişkin bazı hükümler konmuş ve 26 Nisan 1944 tarih ve 4553 sayılı Kanunla da, bu vergi tatbikatında geçen tecrübelere istinaden yeni hükümler ve esaslar kabul edilmiştir. 4553 sayılı Kanunun 59 ncu maddesinde de yazılı olduğu üzere, bu vergi Millî Korunma Kanununun tatbikine lüzum kalmadığının Hükümetçe ilân edildiği malî yılın sonunda kaldırılacak idi. Büyük Millet Meclisince 23 Ocak 1946 tarihinde kabul buyurulan 4840 sayılı Kanunla 1 Ocak 1946 tarihinden itibaren bu vergi kaldırılmış ve bu suretle konduğu zaman düşünülen vakitten evvel tarihe intikal etmiştir.

Bundan sonra, bu verginin tahsil edilmiyen artıkları hakkında 17 Mayıs 1946 tarihinde 4888 sayılı Kanunla bazı hükümelr konmuştur. Bu Kanunla aynen tahsili gereken vergi borçlarının paraya çevrilmesi kabul olunduğu gibi verginin ödenmesindeki gecikmeden doğan vergi cezaları ile kuraklıktan muayyen hadlerde zarar görenlerin vergi borçları da affedilmiştir.

Bugünün şartları karşısında Hükümet; gerekçesinde gösterilen sebeplere dayanarak, henüz tahsil edilemiyen vergi artıklarının 1947 ve 1948 yılarında dört taksitte tahsilini ve ödemede gecikmdeen doğan ceza zamlarının afları gibi hükümleri muhtevi olarak hazırlandığı kanun tasarısını Yüksek Meclise tevdi eylemiş, bu arada iki Mileltvekili de bu vergi artıklarının tamamen affedilmesini teklif etmiştir.

Komisyonumuzca yapılan inceleme sonuçlarına göre, bu verginin kabul edildiği 1943 yılından beri vergi tahakkuk yekûnu 263 milyon küsur lira, 1946 yılı sonuna kadar tahsilât yekûnu 241 milyon küsur liradır. (Bu hesapta Toprak Ofisi tarafından aynen alınıp henüz hesabı Maliye ile görülmiyen kısım hariçtir) 1947 yılı gelir bütçesinin kabulü sırasında, bütçenin vergi artıklarına ilişkin bölümü rakamları, bu vergi artıklarından sekiz milyon liranın bu yıl tahsil edileceği tahmin edilerek tesbit edilmiş idi.

1947 yılı başındanberi, bu vergi artıklarından iki milyon küsur liraya yakın bir kısmı tahsil edilmiştir. bu miktarın büyük bir kısmı ihraç, satış veya çirçirleme sırasında tahsili gereken vergi borçlarına aittir. Diğer kısımlardaki borçlar hakkında takibat Ocak ayı sonundan beri, Maliye Bakanlığının emriyle durdurulmuş bulunmaktadır.

Bu tasarı ve tekliflerin Tarım ve Maliye Komisyonlarında incelenmesi sonunda Tarım Komisyonu oybirliğiyle ve Maliye Komisyonu çoğunlukla bu vergi artıklarının afefdilmesini uygun görmüş, Maliye Komisyonunun azınlığı vergi borçlarından hâlen veya 1947 yılı sonuna

kadar borçlarının yarısını ödemiyenlerin bakiye borçlarının affı ve bu miktar borcu ödemiyenler hakkında umumi hükümlerin uygulanması mütalâasında bulunmuştur.

İşin Komisyonumuzda tetkiki sırasında; bir kısım üyeler, Maliye Komisyonu azınlığının düşüncesine katılmış ve bir kısım üyeler de vergi tahakkuk miktarları az olan borçların borçlarından bir kısmını hemen ve peşin ödeyenler hakkında daha müsamahalı bazı esasları ihtiva eden kısmı affın kabulü uygun olacağı mütalâasında bulunmuşlardır. Komisyon çoğunluğu, (kismî af mütalâasında bulunan sekiz oya karşı on iki oyla) bu vergi artıklarının affını uygun görmüştür.

Vergi artıklarının affı cihetine gidilmesi, vergi mükellefiyetinde adaleti sağlıyan esaslardan biri olan müsavat prensipini ihlâl edeceği ve vaktinde ödenmiyen bir mükellefiyetten zamanla kurtulma imkânının bulunabileceği yolunda bir zehabın vücut bulmasına meydan vererek halkın vergi mükellefiyetlerine karşı itimadını sarsabileceği ve bu sebeplerle vergi artıklarının affedilmesinin normal şartlar dairesinde gerek sosyal adalet icapları ve gerek ahlâki tesirler bakımından umumi kaide ve esaslara uymıyacağı hususunda Komisyon üyeleri aynı fikir ve düşüncededirler. Komisyon azınlığı, bu kaide ve esasın Toprak Mahsulleri Vergisi artıkları hakkında da gözönünde tutulması lâzımgeleceği düşüncesindedir.

Komisyon çoğunluğu, olağanüstü zamanların doğurduğu ağır zaruretler karşısında kabul edilen ve gerek vergi tekniği ve gerek sosyal adalet bakımından, normal vergi esaslarına ve mükellefiyet adaleti icaplarına tam bir mutabakat arzedemiyeceği şüphesiz bulunan, geçici zamanlara münhasır ve olağanüstü vergiler hakkında da normal vergiler için tatbiki tabiî olan bu genel kaidenin tam bir şekilde tatbikının her zaman mümkün olamıyacağı hattâ bu şekilde bir tatbikın, cemiyet için bazan daha zararlı tesirleri olabileceği noktai nazararında bulunmuş ve aynı suretle fevkalâde zamanların zaruri bir icabı ve geçici bir vergi olarak kabul edilip halkın daha az bir kısmını ilgilendiren varlık vergisi artıklarının affı şeklindeki muamelenin, iktisadi şartlar bakımından daha zor durumda bulunan çiftçiler hakkında bu olağanüstü ve geçici vergi borçları için de kabul ve tatbik edilmesinin yerinde ve doğru olacağı kanaatinde bulunmuştur.

Vergi artıklarının tamamının affı yolundaki çoğunluk kanaatinin husulünde şu düşünceler de âmil olmuştur:

Yukarıda izah edildiği üzere, takriben 263 milyon lira raddesinde tahakkuk ettirilen bir vergide yine takriben 20 milyon lira raddesindeki bir artık, bilhassa olağanüstü vergilerde tabiî görülebilecek bir nispet arzetmektedir. Verginin kaldırılmasından bugüne kadar Maliyece yapılan takiplere rağmen bu miktar verginin tahsil edilememiş bulunmasını, olağanüstü şartlar içinde tarhedilen bu verginin bugünkü borçlarının ödeme kudreti olmıyan mükellefler olduğu ve bu artıkların bundan sonra tahsilinin büyük zorluğa ve hattâ imkânsızlığa mâruz kalacağı hususlarının bir karinesi addetmek de yerinde bir düşünce olur.

Bu arada, 1945 yılında yurdun büyük bir bölgesinin mâruz kaldığı kuraklık ve İkinci Dünya Harbinin devam eden iktisadi zorlukları da, bu vergi artığının tahsilini çok güçleştirecek ve hattâ gayrimümkün bir hale getirecek âmillerden biri olarak mütalâa edilebilir.

Vergi mükellefiyetinde müsavatı sağlıyabilmek ve vatandaşın ödenmiyen bir vergi mükellefiyetinin zamanla ortadan kalkabileceği yolunda bir zehaba kapılmasını önliyebilmek için, kaide olarak, vergi artıkları borçlarını, tahsil usulünün belirli kaideleri ile karşı karşıya bırakmak ve başkaca bir işlem tatbik etmemek gerekir.

Komisyonumuzda gerek Maliye Komisyonu azınlık oyuna katılan ve gerek yeni bir şekil ileri süren üyelerin teklifleri de kısmen olsun bir vergi affını ihtiva etmektedir. Bu şeklin, tatbikatta gerek borçlu mükellefler, gerek görevli daireler için bir takım zorluklar meydana getirebileceği çok vârit olmakla beraber, (kısmen verginin affını ihtiva ettiğine göre) sözü geçen genel kaide ve esasa tam bir uygunluk arzetmediği de âşikârdır. Filhâkika azınlık oyu dairesinde kısmi affın da, müsavat kaidesini ihlâl edeceği ve ödenmiyen vergi borcundan zamanla kısmen olsun kurtulma imkânının bulunacağı yolunda bir zehabın husulünün mümkün kılabileceği de şüphesizdir.

Bu vergi artıklarının affedilmesi 1947 yılı bütçesine gelir tahminlerinde vergi artıkları

tahsilâtı olarak tahmin edilen miktarda altı milyon liralık bir eksiklik tesiri yapacaktır. Devlet gelirleri tahsilâtının bugüne kadarki seyrine nazaran bu noksanın gelir artışı ile kapatılabileceği mütalâa ve kabul edilmiştir.

Yukarıda arz ve izah edilen sebeplere binaen, harb yıllarının zaruretleri yüzünden geçici bir zaman için kabul edilmiş iken, Büyük Meclisin yerinde bir kararıyle vaktinden evvel kaldırılarak tarihe karışan bir verginin, normal bir had dâhilinde bulunan ve Maliyenin takiplerine rağmen iktisadi şartların güçlüğü içinde bugüne kadar tahsil edilemiyen artıklarının tamamının affı cehetine gidilerek, bu verginin tamamen tarihe mal edilmesinin yerinde olacağı Komisyonumuzca da çoğunlukla kabul edilmiş ve kanun metni, bazı değişiklik ile bu esas dairesinde tanzim edilmiştir.

Kamutayın tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Edirne	İzmir	Ankara
M. N. Gündüzalp	*M. Birsel*	*F. Öymen*
Afyon K.	Ankara	Ankara
M. Aşkar	*N. C. Akkerman*	*C. Gölet*
Antalya	Aydın	Balıkesir
N. E. Sumer	*R. Alpman*	*S. Örgeevren*
Bursa	Bursa	Bursa
S. T. Arsal	*F. Bük*	*Dr. M. T. Simer*
Diyarbakır	Diyarbakır	Diyarbakır
V. Dicleli	*İ. H. Tigrel*	*Ş. Uluğ*
Eskişehir	İzmir	Kırşehir
A. Potuoğlu	*S. Dikmen*	*Ş. Torgut*
Mardin	Niğde	Samsun
R. Erten	*R. Gürsoy*	*M. A. Yörüker*
Tokad		Yozgad
R. A. Sevengil		*S. İçöz*

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Toprak Mahsulleri Vergisi artıklarının silinmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 26 . IV . 1944 tarih ve 4553 sayılı Kanun gereğince salınan Toprak Mahsulleri Vergisinden henüz tahsil edilmemiş bulunan artıklar, her türlü cezalariyle birlikte, silinmiştir.

MADDE 2. — 4553 sayılı Kanunun 43 ncü ve geçici dördüncü ve 4840 sayıllı Kanunun birinci maddesi hükümlerinden faydalanması gerekenlerin hakları saklı kalmak üzere Toprak Mahsulleri Vergisine ilişkin hükümler kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.